

Gminny Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną

ze szczególnym uwzględnieniem rodzin
w których występuje przemoc.

Spis treści:

PODSTAWA PRAWNA .	3
ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM RODZIN DYSFUNKCYJNYCH ORAZ RODZIN W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PRZEMOC	3
I. Rozwijanie profilaktyki rodzinnej, szkolnej i środowiskowej w sferze wspierania rozwoju dziecka i funkcjonowania rodziny.	3
1. Cele związane z oddziaływaniem na rodzinę	4
2. Cele związane z oddziaływaniem na dzieci i młodzież	4
3. Cele związane z oddziaływaniem na społeczność lokalną .	4
II. Utrzymanie dziecka w rodzinie	4
III. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem proro dzinnych form opieki zastępczej	5
IV. Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowych w rodzinie	5
V. Inicjowanie ścisłej współpracy pomiędzy realizatorami działań na rzecz dzieci i rodziny.	5
VI. Tworzenie właściwych mechanizmów diagnostycznych i pomocowych.	5
OBSZAR PROBLEMOWY.	5
ANALIZA NAJWAŻNIEJSZYCH ZASOBÓW NA POZIOMIE GMINY I POWIATU W SFERZE PROFILAKTYKI, ROZWOJU DZIECKA I FUNKCJONOWANIA RODZIN DYSFUNKCYJNYCH	6
I. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozach	6
II. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kozach .	8
III. Szkoły	9
IV. Policja	11
V. Placówki Służby Zdrowia	11
VI. Sąd	12
VII. Prokuratura	12
VIII. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	12

PODSTAWA PRAWNA

1. Art. 17 ust.1 pkt 13, art. 70, art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zmian.) -
2. Art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz.1493 z 2005r.) -
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr. 147 poz. 1231 z dnia 2002r. z późn. zmian.);

oraz założenia:

1. Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 - 2013 i jego polityka prorodzinna.
2. Narodowej Strategii Integracji Społecznej i jej priorytety dotyczące rodziny.
3. Krajowego Planu Działania na Rzecz Integracji Społecznej i jego działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu i wspierające grupy zagrożone.
4. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bielskiego gdzie do celów szczegółowych zalicza się zapewnienie niezbędnego wsparcia rodzinom i dzieciom poprzez:
  - organizowanie środowisk wsparcia rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej,
  - organizowanie zastępczych, rodzinnych form opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej,
  - organizowanie form wsparcia dla dzieci, młodzieży i rodziców,
  - stosowanie skutecznych form pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi,
  - organizowanie pomocy ofiarom przemocy,
  - organizowanie mieszkań chronionych.
5. Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kozy poprzez:
prowadzenie działań na rzecz dzieci: ochrona praw dzieci, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku, system opieki nad dziećmi potrzebującymi pomocy i wsparcie na który składają się domy pomocy dla dzieci specjalnej troski, pogotowie opiekuńcze, domy dziecka, ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz rodziny zastępcze.

ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM RODZIN DYSFUNKCYJNYCH ORAZ RODZIN W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PRZEMOC.

I. Rozwijanie profilaktyki rodzinnej, szkolnej i środowiskowej w sferze wspierania rozwoju dziecka i funkcjonowania rodziny.

1. Cele związane z oddziaływaniem na rodzinę:

- A. Podnoszenie poziomu aktywności wychowawczej rodziców:**
  - wspieranie programów edukacyjnych w placówkach oświatowych, placówkach pomocowych mających na celu wyposażenie rodziców w podstawową wiedzę dotyczącą wpływu własnego funkcjonowania na rozwój dzieci,
- B. Zapewnienie rodzinom możliwości pomocy specjalistycznej w celu poprawy sytuacji rodzin:**
  - wzmacnianie u rodzin poczucia możliwości wpływu na swoją sytuację i samostanowienie poprzez tworzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, prowadzenie terapii rodzinnej.
- C. Zapewnienie pomocy specjalistycznej rodzinom z problemem uzależnień:**
  - podnoszenie umiejętności osób zajmujących się pomocą rodzinom z problemem uzależnień,
  - zwiększenie dostępności informacji o możliwościach pomocy rodzinom z problemem uzależnień,
- D. Zapewnienie pomocy specjalistycznej rodzinom z problemem przemocy:**
  - zwiększenie pomocy prawnej w sytuacji wystąpienia przemocy,
  - zapewnienie pomocy specjalistycznej ofiarom przemocy,
  - zapewnienie pomocy specjalistycznej sprawcom przemocy
- E. Zapewnienie pomocy specjalistycznej rodzinom z problemem bezrobocia,**
  - zapewnienie pomocy psychologicznej, zapewnienie pomocy w podnoszeniu kwalifikacji osób dotkniętych problemem bezrobocia, pomoc w poszukiwaniu pracy.

2. Cele związane z oddziaływaniem na dzieci i młodzież:

- A. Wzmacnianie indywidualnych zasobów dziecka.**
  - wspieranie pracy wychowawczej z dzieckiem zagrożonym patologią ,
  - wspieranie pracy psychologicznej z dzieckiem zagrożonym patologią.
- B. Ograniczenie rozmiarów zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.**
  - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz wychowawczej dla dzieci i młodzieży.
- C. Udzielanie pomocy specjalistycznej dzieciom i młodzieży z zaburzeniami w funkcjonowaniu społecznym:**
  - wspieranie działań psychologiczno - socjoterapeutycznych na rzecz dzieci i młodzieży,
  - zwiększenie dostępności do oferty pomocy specjalistycznej adresowanej do dzieci i młodzieży przejawiającej zaburzenia.

3. Cele związane z oddziaływaniem na społeczność lokalną:

A. Zwiększenie poziomu świadomości społeczności lokalnej w zakresie promocji zdrowego stylu życia:

- organizowanie lokalnych kampanii edukacyjnych, prowadzenie systemu informacji - lokalna prasa, tablice informacyjne,
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych na rzecz ograniczania możliwości zakupu i spożycia przez młodzież substancji uzależniających.

II. Utrzymanie dziecka w rodzinie:

Cele :

- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez odtworzenie lub wzmocnienie funkcji rodziny,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia, rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi prawami,
- pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych umożliwiających prawidłową adaptację społeczną i integrację ze środowiskiem,
- przeciwdziałanie szerzeniu postaw destrukcyjnych, agresywnych, aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i innym zjawiskom patologicznym.

III. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem prorodzinnych form opieki zastępczej:

Cele:

- zagwarantowanie dzieciom i młodzieży właściwych warunków opiekuńczo-wychowawczych poprzez realizowanie form pomocy najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego lub w formach instytucjonalnych odpowiednio do potrzeb dziecka na czas kryzysu rodziny naturalnej,
- reintegracja rodziny poprzez ponowne podjęcie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę naturalną dziecka po przezwyciężeniu problemów życiowych spowodowanych np. alkoholizmem, przemocą.

IV. Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowych w rodzinie:

Cele:

- objęcie opieką psychologiczną, pedagogiczną, prawną, materialną rodziny będącej w kryzysie,
- wsparcie instytucjonalne rodziny.

V. Inicjowanie ścisłej współpracy pomiędzy realizatorami działań na rzecz dzieci i rodziny.

VI. Stworzenie właściwych mechanizmów diagnostycznych i pomocowych w celu łatwiejszego i skuteczniejszego niesienia pomocy poprzez integrację działań w tym obszarze co zapewni ułatwienie uzyskania fachowej pomocy szeroko rozumianej także poradnictwo i konsultacja specjalistyczna jak i pomoc finansowa realizowana przez ośrodek pomocy.

OBSZAR PROBLEMOWY

Obszar problemowy dotyczący dzieci i rodziny na terenie Gminy Kozy jest rozpoznawany przez:

- pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej,
- pedagogów szkolnych,
- nauczycieli,
- lekarzy, pielęgniarki,
- policję,
- inne instytucje

Rozpoznanie sytuacji w rodzinach, szczególnie rodzinach dysfunkcyjnych pozwala stwierdzić, iż najczęściej występujące problemy wymagające wsparcia to:

- bezrobocie jednego lub dwojga rodziców szczególnie długotrwałe,
- problem uzależnień (szczególnie alkoholizm),
- przemoc w rodzinie,
- postawy roszczeniowe rodzin,
- mały wpływ rodziców na wychowanie dzieci,
- brak zaangażowania rodziców w sytuację szkolną dzieci,
- brak poczucia odpowiedzialności za dzieci,

co u dzieci skutkuje:

- brakiem zdyscyplinowania,
- słabą znajomością norm społecznych,
- trudnościami w nauce,
- brakiem umiejętności opiekuńczo-wychowawczych u rodziców,
- bezradnością w tychże rodzinach,
- brakiem pełnego zabezpieczenia finansowego rodziny,
- niedożywieniem dzieci,
- urazami fizycznymi i psychicznymi w przypadku stosowania przemocy.

ANALIZA NAJWAŻNIEJSZYCH ZASOBÓW NA POZIOMIE GMINY I POWIATU W SFERZE PROFILAKTYKI, ROZWOJU DZIECKA I FUNKCJONOWANIA RODZIN PROBLEMOWYCH (bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc).

I. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy, w szczególności w formie:

- poradnictwa rodzinnego,
- terapii rodzinnej rozumianej jako działania psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne, mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej zadań,
- pracy socjalnej,
- zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną,

Jednocześnie rodzina otrzymuje pomoc w szczególności przez działania:

- specjalisty przygotowanego do pracy z rodziną lub w środowisku lokalnym, placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego,
- innych podmiotów, których działanie daje potrzebne wsparcie dziecku w rodzinie i rodzinie.

GOPS realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o zaliczkach alimentacyjnych, ustawy o przemocy, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz inne akty wykonawcze.

Cele działań Ośrodka to:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości, zasoby i umiejętności,
- wspieranie osób i rodzin w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb i umożliwienie godziwych warunków życia,
- podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracja ze środowiskiem.

Kierunki działania to:

1) Systematyczna praca socjalna z rodzinami szczególnie dysfunkcyjnymi gdzie pojawiają się ustawowe przesłanki udzielania pomocy tj. ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, przemoc, ochrona macierzyństwa, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, narkomania, zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa.

Praca socjalna polegająca na:

- diagnozie deficytów w zakresie pełnienia swoich ról społecznych w tym rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci,
- diagnozie i ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.

2) Poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne prowadzone we współpracy z odpowiednimi specjalistami (psycholog, prawnik zatrudnieni w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) w tym poradnictwo indywidualne w sprawach przemocy prowadzone przez wyspecjalizowanego w tym zakresie pracownika socjalnego GOPS, w tym także w razie konieczności korzystanie z Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Domu Samotnej Matki, rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, pogotowia opiekuńczego działających przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

3) Interwencje w środowiskach przeprowadzone przez pracowników socjalnych, sporządzanie „Niebieskiej Karty pomocy społecznej” w przypadku przemocy, wywiadów środowiskowych, uruchamianie procedury „Niebieska Karta”.

4) Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej zarówno z systemu pomocy społecznej jak i z systemu świadczeń rodzinnych poprzez:

- udzielanie schronienia (noclegownia, schronisko),
- zapewnienie posiłku (stołówka - jednodaniowe obiady, zasiłki na żywność, żywność w naturze),
- zapewnienie ubrania (zasiłki na odzież, odzież używana),
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie zasiłków celowych, celowych specjalnych,
- świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- kierowanie do Domów Pomocy Społecznej i partycypacja w kosztach pobytu,
- dożywianie dzieci w szkołach (opłata obiadów),
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń pielęgnacyjnych,
- przyznawanie i wypłacanie zaliczek alimentacyjnych.

5) Systematyczna współpraca z istniejącymi na terenie Gminy i Powiatu jednostkami zajmującymi się problemami rodzin i dzieci, współpraca z wymiarem sprawiedliwości, organizacjami pozarządowymi, instytucjami zajmującymi się profilaktyką przeciwalkoholową, i tak:

- **w Gminie** : współpraca z Gminną Komisją d/s RPA i zatrudnionym przez Gminę psychologiem i prawnikiem, szkołami i zatrudnionymi pedagogami szkolnymi oraz pozostałymi nauczycielami, z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom, współpraca z policją i dzielnicowymi, parafią i działającymi przy kościele organizacjami niosącymi pomoc, Pełnomocnikiem Wójta d/s RPA, organizacją działającą na rzecz niepełnosprawnych „Arkada”- wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, klubem sportowym „ Orzeł” (przejściowy wynajem mieszkania), Kołem Gospodyń Wiejskich - Wigilia dla samotnych,
- **w Powiecie** : współpraca z Sądami, kuratorami społecznymi i zawodowymi, z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ze Starostwem, Podbeskidzkim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Diecezjalnym Ośrodkiem Wsparcia Rodziny, poradniami specjalistycznymi dla dzieci i młodzieży, ośrodkami adopcyjnymi, poradniami uzależnień, prokuraturą, innymi ośrodkami pomocy, domami dziecka, pogotowiem opiekuńczym itd.

6) Współuczestnictwo w programach unijnych (uczestnictwo w programie dożywiania najuboższych rodzin Unii Europejskiej PEAD), oraz w kampaniach organizowanych przez PCPR, ROPS.

7) Doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych w zakresie świadczenia pomocy socjalnej oraz rozwiązywaniu problemów rodzin zagrożonych patologią i bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

8) Udzielanie pomocy organizacjom i instytucjom realizującym akcje kolonijne i obozowe dla dzieci z rodzin problemowych,

9) Wykorzystanie powstającej świetlicy socjoterapeutycznej dla bardziej systemowej opieki pedagogicznej, możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego oraz nabywania przez dzieci różnych umiejętności społecznych, koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

II. Gminna Komisja d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kozach

Obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym Gmina Kozy realizuje w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który jest przyjmowany co roku przez Radę Gminy Kozy. Za realizację Gminnego Programu odpowiedzialny jest Wójt Gminy Kozy. Zadania zawarte do realizacji w programie, a wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości to. m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Do realizacji tych zadań Gmina:

- zatrudnia psychologa i radcę prawnego, którzy udzielają w ramach indywidualnych konsultacji porad prawnych i psychologicznych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- inicjuje powstawanie i wspieranie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą;
- prowadzi grupę socjoterapeutyczną również dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie, w II półroczu 2007 roku planuje otwarcie świetlicy socjoterapeutycznej;
- współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami pomagającymi ofiarom przemocy domowej w środowisku lokalnym;
- włącza się w kampanie ogólnopolskie informując o problemie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Przyjmuje zgłoszenie o problemie przemocy w rodzinie na określonym kwestionariuszu.
2. Przeprowadza rozmowy pod kątem nadużywania alkoholu z osobą krzywdzoną wypełniając odpowiedni kwestionariusz.
3. Wzywa sprawcę na rozmowę interwencyjno-ostrzegawczą na temat konsekwencji, jakie grożą za krzywdzenie najbliższych oraz działań, które zostaną wobec niego podjęte, jeśli nie zaprzestanie stosowania przemocy. Rozmowę zapisuje się na odpowiednim kwestionariuszu.

4. Powiadamia o dostępnych formach pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie.
5. Przeprowadza rozmowy motywujące do leczenia odwykowego.
6. Zawiadamia dzielnicowego i omawia z nim sytuację rodziny.
W uzasadnionych przypadkach organizuje interwencje kryzysową. W skład zespołu wchodzi: członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownik GOPS, dzielnicowy.
7. Jeśli zachowanie sprawcy nosi znamiona przestępstwa komisja powiadamia organa ścigania.
8. Jeśli sytuacja wymaga natychmiastowej interwencji to komisja:
  - a) powiadamia policję,
  - b) kieruje do lekarza,
  - c) kieruje do hotelu lub Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
  - d) informuje lub organizuje pomoc dla dzieci poprzez:
    - kontakt z pedagogiem szkolnym,
    - skierowanie dziecka do świetlicy / grupy socjoterapeutycznej,
    - powiadomienie wydziału rodzinnego sądu o sytuacji dziecka,
    - konsultacje psychologiczne,
    - konsultacje medyczne.
9. Jeśli sprawca przemocy, który jest osobą nadużywającą alkoholu dwukrotnie nie wstawi się na wezwanie komisji, komisja stosuje wobec niego procedurę jak w przypadku osoby uzależnionej od alkoholu.
10. Jeśli sprawca przemocy nie jest osobą uzależnioną od alkoholu, komisja umarza sprawę powiadamiając o tym wnioskodawcę, dzielnicowego lub inne instytucje współdziałające w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
11. W przypadku braku gotowości osoby doznającej przemocy do współpracy komisja:
  - a) odstępuje od udzielenia ofierze pomocy,
  - b) jeśli zachowania sprawcy noszą znamiona przestępstwa komisja mając na uwadze art. 12 ustawy o przeciwdziałania przemocy w rodzinie zawiadamia policję lub prokuraturę.

III. Szkoły

Oferta działań pomocowych podejmowanych przez placówki oświatowe z obszaru Gminy Kozy na rzecz dzieci, młodzieży i ich rodziców obejmuje:

1. Działania chroniące i eliminujące czynniki ryzyka zagrożenia uzależnieniem, promowanie zdrowego stylu życia:

- wykłady, spotkania warsztatowe dotyczące profilaktyki i zapobiegania uzależnieniom organizowane dla uczniów, rodziców i nauczycieli, spotkania z lekarzem, przeszkolonym policjantem, duchownymi – specjalistami (np. sekty),
- spektakle profilaktyczne dla uczniów,
- działania pedagoga szkolnego-zajęcia warsztatowe w klasie,
- działania wychowawców klasowych-poruszanie tematyki profilaktycznej w godzinach lekcji wychowawczych,
- udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych,

- udział w lokalnych i ogólnopolskich konkursach propagujących zdrowy styl życia,
- organizowanie konkursów wewnątrzklasowych o tematyce profilaktycznej,
- realizowanie profesjonalnych programów profilaktycznych m.in. „Spójrz inaczej” , „Odlot-dokąd”, „Nie mogę tego znieść”,
- przekazywanie treści profilaktycznych poprzez gazetkę ścienną, ulotki, broszury,
- organizowanie imprez promujących zdrowy styl życia,
- aktywizowanie uczniów poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, ukazanie właściwych sposobów spędzania wolnego czasu.

2 Działania wspierające potrzeby rozwojowe uczniów wynikające z ich indywidualnych cech rozwojowych; opieka nad dzieckiem, młodzieżą o dodatkowych potrzebach edukacyjnych:

- tworzenie zespołów wychowawczych dla uczniów z problemami dydaktycznymi lub wychowawczymi zgodnie z procedurą szkolną (obejmuje m.in. samopomoc klasową, indywidualną współpracę z nauczycielem, sposób współpracy z pedagogiem), oraz zespoły wyrównawcze, zespoły korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia logopedyczne, dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb, możliwości dziecka, praca świetlicy szkolnej – zajęcia pozalekcyjne, szkolne koła zainteresowań,
- W Liceum Ogólnokształcącym prowadzone są zajęcia dla klas I i II w ramach przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie,
- w ramach przygotowania ucznia do wyboru zawodu i dalszego kształcenia, szkoła – LO
  - pozyskuje najnowsze informatory,
  - informuje uczniów o stronach internetowych z materiałami w tym zakresie,
  - organizuje spotkania z przedstawicielami uczelni, szkół ponadlicealnych,
  - uzgadnia terminy spotkań uczniów w poradniach zawodowych,
  - organizuje uczestnictwo uczniów w programie Ogólnopolski Dzień Przedsiębiorczości,
  - w szkole działają różne zespoły uczniowskie wspierane przez nauczycieli, których członkowie poznają zasady pisania projektów, planowania, organizowania się w grupie „autoprezentacji” itp. (np. radiowęzeł, Klub Europejski „Brukselka”, wolontariusze różnych akcji charytatywnych – np. „Pola Nadziei – pomoc hospicjum” itp.)
  - szkoła regularnie organizuje wycieczki klasowe (nawet tygodniowe) oraz dydaktyczne (np. „Nadmorskie warsztaty przyrodnicze” w Kątach Rybackich), rajdy (rajd szkolny „ O Srebrną Kózkę”), wyprawy turystyczne (w ramach szkolnego koła PTTK),wyjazdy do teatru, na wystawy itp.,
  - nauczyciele przedmiotów oraz opiekunowie przedmiotów przygotowują uczniów do olimpiad, konkursów, przeglądów artystycznych, zawodów sportowych itp.,
  - uczniowie (także dla potrzeb własnych) korzystają w szkole z techniki informacyjnej, urządzeń elektronicznych, komputerów (pod opieką nauczyciela lub pracownika). Dostęp do niepożądanych stron internetowych jest zablokowany przez odpowiednie programy,

- cyklicznie prowadzi się w szkole kampanie informacyjne o zagrożeniach i sposobach reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- szkoła regularnie prowadzi współpracę z zagranicą (zwłaszcza z Niemcami) – wymiana młodzieży i nauczycieli,
- szkoły współpracują z Domem Kultury, Gminną Biblioteką Publiczną w Kozach.

3. Działania mające na celu rozpoznanie problemów, potrzeb i zagrożeń środowiska rodzinnego uczniów :

- szkoły rzetelnie informują Rodziców o aktualnym stanie prawnym wewnętrznym i zewnętrznym - dotyczącym nie tylko oświaty, opieki społecznej, a także finansów, korzystania ze środków europejskich itp.,
- pomoc rodzicom w kierowaniu uczniów na badania specjalistyczne, współpraca z : Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w B-B, Poradnią Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży w B-B, Poradnią Neurologiczną dla dzieci w B-B,
- wychowawcy przygotowują spotkania klasowe z Rodzicami „ są koordynatorami” w kontaktach z uczniami, dyrektorem, pedagogiem, współpracują z rodzicami w sytuacji zagrożenia zdrowia dziecka,
- rodzice zapraszani są na uroczystości szkolne, koncerty, itp.,
- dyrektorzy, sekretarze szkolni, pedagodzy ściśle współpracują z Rodzicami uczniów korzystających z różnych form stypendialnych,
- udzielanie pomocy materialnej – współpraca z GOPS –em,
- działania szkolnego koła PCK (pomoc rzeczowa, paczki świąteczne)

Gminna Biblioteka Publiczna w Kozach wraz z Filią

Działania wspierające potrzeby rozwojowe dzieci i młodzieży:

1. Lekcje biblioteczne i muzealne dla wszystkich grup wiekowych począwszy od przedszkolaków po LO;
2. Praca z czytelnikiem tzn. pomoc w wyszukiwaniu odpowiedniej literatury, w sporządzaniu bibliografii do wybranych tematów;
3. Czytelnia internetowa „IKONKA” ogólnie dostępna dla wszystkich klientów poszukujących informacji w bibliotece internetowej, rozszerzenie oferty edukacyjnej poprzez stały dostęp do internetu;
4. Zajęcia kółek zainteresowań – koło plastyczne, koło ceramiczne;
5. Wzajemna pomoc młodzieży w odrabianiu lekcji;
6. Praktyki uczniów szkół ponadpodstawowych w uzgodnionych wcześniej terminach;
7. W okresie ferii i wakacji zajęcia ceramiczne, plastyczne, spotkania przy ognisku, wspólne prace młodych czytelników na rzecz biblioteki – praca z książką, upiększanie terenu wokół biblioteki - prace koncepcyjne grupy młodzieży nad zagospodarowaniem terenu wokół filii biblioteki na plac zabaw i gier zespołowych;
8. Pomoc osobom sprawnym inaczej w korzystaniu ze zbiorów biblioteki – praca integracyjna;
9. Kontakty z placówkami oświatowymi w naszej Gminie w ramach programu „Cała Polska Czyta Dzieciom”;

10. Organizowanie konkursów tematycznych i plastycznych dla dzieci i młodzieży organizowanych przez Książnicę Beskidzką, Starostwo Powiatowe oraz inne placówki kulturalne z terenu woj. śląskiego.

Pozostałymi partnerami Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad dzieckiem i rodziną z szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych jest Policja, Służba Zdrowia, Sądy i Prokuratura, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

IV. Policja

Obowiązująca Ustawa o policji z 6 kwietnia 1990r. na pierwszym miejscu wśród zadań policji stawia: ochronę życia i zdrowia ludzi oraz mienia, ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń.

Do szczegółowych działań policji w przypadku interwencji wobec przemocy w rodzinie należy zaliczyć wprowadzenie od 1998r. na terenie całego kraju procedury „Niebieskiej Karty”.

Procedura ta przeznaczona jest dla służb patrolowo-interwencyjnych i do prac dzielnicowych. Program „Niebieskiej Karty” pozwala na dokumentowanie interwencji policji w sprawach przemocy domowej – karta A, opis i zarejestrowanie zjawiska przemocy – karta B, udzielenie informacji o możliwości pomocy ofiarom przemocy – karta C, uruchomienie działań interwencyjnych i pomocowych na rzecz ofiary – karta D.

Ponadto Policja w przypadkach interwencji wobec przemocy w rodzinie gdzie występuje problem alkoholowy współpracuje z Izbą Wyrzeźwień, kierując tam osoby nietrzeźwe.

Dzielnicy realizując na terenie Gminy Kozy programy z zakresu prewencji kryminalnej organizowali dla uczniów klas szkół liczne prelekcje. W Gimnazjum oraz Liceum Ogólnokształcącym dzielnicy przeprowadzili prelekcje z młodzieżą, na których to poruszano tematykę odpowiedzialności nieletnich za czyny karalne, mające na celu przedstawienie katalog czynów zabronionych za które mogą ponosić odpowiedzialność.

V. Placówki Służby zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta oraz promocja zdrowia obejmująca profilaktykę oraz prewencję.

Placówki służby zdrowia są również ważnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ofiary przemocy to często pacjenci tych placówek, ale zwykle nie mówią o doświadczeniu przemocy. Niemniej lekarz jest w stanie na podstawie zarówno obrażeń (częstotliwości ich występowania, charakterystycznych lub nietypowych form jakie przybierają), jak również innych objawów somatycznych określić, czy są one skutkiem przemocy.

Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. Służba zdrowia stwierdza obrażenia ciała jakich doznała ofiara ze strony sprawcy przemocy a wybrane placówki dokonują obdukcji lekarskich, których zadaniem jest określenie na jaki czas nastąpiło naruszenie czynności narządu ciała w wyniku doznanych przez ofiarę obrażeń.

VI. Sąd

Formy pomocy osobom pozostającym pod kuratelą sądu realizują kuratorzy zawodowi i społeczni do spraw nieletnich i dla dorosłych.

Zadania kuratora sądowego należy określić w kategoriach zmiany systemu wartości skazanego, pomoc skazanemu, aby ten zmienił swoje zachowanie, potrafił konstruktywnie współżyć z innymi i postępować tak, aby był akceptowany przez społeczeństwo. Kurator oprócz roli kontrolnej, jest także doradcą, mediatorem pomiędzy podopiecznym, jego rodziną i środowiskiem, w którym przebywa.

VII. Prokuratura

Jako organ państwowy powołany w celu ścigania przestępstw jest instytucją do której mogą złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa osoby pokrzywdzone na skutek przemocy w rodzinie, świadkowie przemocy lub każdy, kto podejrzewa jej występowanie.

W zależności od oceny materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem aktu oskarżenia do sądu, umorzeniem dochodzenia lub warunkowym umorzeniem.

VIII. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej.

Do jego zadań należy m.in.:

- a) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- b) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- c) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- d) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- e) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- f) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży

niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;

- g) pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy;
- h) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- i) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- j) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- k) kierowanie wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności i do organów określonych odrębnymi przepisami;

oraz:

- l) pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- m) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

Centrum realizuje także zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej :

- 1) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
- 2) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności,
- 3) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób,
- 4) dofinansowanie:
  - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
  - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
  - d) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych, jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych,
  - e) likwidacji barier architektonicznych,
  - f) rehabilitacji dzieci i młodzieży.

ZAŁĄCZNIK 1

INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

I. Na terenie Gminy Kozy:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Szkolna 1, 43-340 Kozy, tel. 033 8 175 827,
2. Gminny Punkt Konsultacyjny
Ul. Szkolna 1, 43-340 Kozy, tel. 033 8 175 827
Usługi psychologiczne - każdy poniedziałek 14.30-18.30
Usługi prawne - każdy poniedziałek 16.00-18.00

ul. Bielska 17, 43-340 Kozy, tel. 033 8 175 976
Grupa dla uzależnionych wtorek 17.00-19.00
Grupa AA środa 18.00
Grupa wsparcia dla kobiet czwartek 16.00-18.00
Grupa dla dzieci i młodzieży piątek 12.30-15.30
3. Stołówka parafialna
Pełni funkcję jadłodajni, która od poniedziałku do piątku oferuje stały posiłek dla klientów GOPS.
4. Gminna Biblioteka Publiczna w Kozach
43-340 Kozy ul. Bielska 17, tel. (033) 817 41 09
Filia nr. 1 Gminnej Biblioteki
43-340 Kozy ul. Przecznia 64
5. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Arkada”
43-340 Kozy ul. Krakowska 2, tel. 033 817 42 32.
6. Ludowy Klub Sportowy „Orzeł”
43-340 Kozy ul. Przecznia 3, tel. 033 827 40 26
7. Uczniowski Klub Sportowy „Victoria” przy Szkole Podstawowej Nr 1
43-340 Kozy, Plac Ks. K. Kochaja 1, tel. 033 817 42 17
8. Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka” przy Szkole Podstawowej Nr 2
43-340 Kozy ul. Przecznia 2 tel. 033 817 42 16
9. Uczniowski Klub Sportowy „Klub LO-Kozy” przy LO im. K.K.Baczyńskiego
43-340 Kozy Plac Ks. K.Kochaja 1, tel. 033 817 43 82
10. Polski Związek Niewidomych Koło w Kozach
43-340 Kozy ul. Krakowska 2, tel. 817 42 32
11. Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Beskidzki 37 Drużyna Harcerska
„Błękitna Drużyna” Szkoła Podstawowa nr 1
43-340 Kozy Plac Ks. K. Kochaja 1 tel. 033 817 42 17

12. Towarzystwo Charytatywne im. Ojca Pio, Koło Nr 2 w Kozach
43-340 Kozy ul. Parkowa 1 tel. 033 817 42 19

II. Na terenie miasta Bielska Białej i okolic :

1. Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej
43-300 Bielsko-Biała, ul. Piękna 2, tel. 033 814-62-21
czynny całodobowo, miejsca noclegowe dla osób w kryzysie, oferta pomocy psychologicznej, grupa wsparcia dla ofiar przemocy – czwartek 17.00-19.00
2. Diecezjalny Ośrodek Wspierania Rodziny
43-300 Bielsko-Biała, ul. Grzybowa 8, tel. 033 814-88-66
konsultacje indywidualne, grupa terapeutyczna zamknięta dla ofiar przemocy
3. Centrum Pomocy Rodzinie
43-300 Bielsko-Biała, ul. Brodzińskiego 22, tel. 033 815-76-32
oferta bezpłatnych porad prawnych i psychologicznych
4. Przychodnia Profilaktyki i Leczenia Uzależnień
43-300 Bielsko-Biała, ul. Mostowa 1 tel. 033 812-30-42
terapia uzależnionych i współuzależnionych
5. Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień
43-300 Bielsko-Biała ul. Mostowa 1, tel. 033 822-79-83
6. Bielskie Centrum Trzeźwości
43-300 Bielsko-Biała , ul. Inwalidów 6, 033 822-82-40
(mitingi AA, AL.-ANON, AN, DDA)
7. Poradnie Psychologiczno Pedagogiczne :
43-300 Bielsko-Biała ul. Inwalidów 4, tel. 033 812-50-78
43-300 Bielsko-Biała ul. Górską 94, tel. 033 814-07-06
43-300 Bielsko-Biała ul. Słowackiego 45, tel. 033 812-57-69
8. Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży
43-300 Bielsko-Biała , ul. Reja 15, tel. 033 815-99-68
9. Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy
43-300 Bielsko-Biała, Plac Opatrzności Bożej 20. tel. 033 815-09-84
10. Ośrodek Rehabilitacji Młodzieży Nieprzystosowanej i Uzależnionej Lekowo - dla Dorosłych
43-300 Bielsko-Biała ul. Kaszyska 35, tel. 033 818-38-35
11. Katolicki Ośrodek Wychowania i Resocjalizacji Młodzieży „Nadzieja”
43-300 Bielsko-Biała ul. Barkowska 167C, tel. 033 816-07-67 – dla nieletnich
12. Pogotowie Opiekuńcze
43-300 Bielsko-Biała ul. Lompy 7/9, 033 811-73-43

13. Dom Dziecka
43-300 Bielsko-Biała ul. Cyprysowa 27, 033 814-46-14
14. Dom Małego Dziecka
43-300 Bielsko-Biała ul. Pocztowa 24, tel. 033 814-56-57
15. Poradnia Zdrowia Psychicznego
43-300 Bielsko-Biała ul. Olszówki 102, tel. 033 814-91-96
43-300 Bielsko-Biała ul. Sobieskiego 67, tel. 033 811-64-11
16. Sąd Rejonowy
43-300 Bielsko-Biała ul. Mickiewicza 22, tel. 033 499-78-00
17. Sąd Okręgowy
43-300 Bielsko-Biała ul. Cieszyńska 10, tel. 0 33 499-04-99
18. Prokuratura
43-300 Bielsko-Biała ul. Sobieskiego 9, tel. 033 819-16-64
19. Biegli Sądowi - Obdukcje Lekarskie
43-300 Bielsko-Biała ul. Komorowicka 23, Oddział Chirurgii.
20. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
43-300 Bielsko-Biała ul. Piastowska 40 tel. 033 813 63 13
21. Powiatowe Orzecznictwo ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności
43-300 Bielsko-Biała ul. Piastowska 40, tel. 033 813 62 55
22. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Dział Profilaktyki Społecznej
43-300 Bielsko-Biała ul. K. Miarki 11, II p. tel. 033 499 56 92
23. Towarzystwo Pomocy Brata Alberta
43-300 Bielsko-Biała ul. Legionów 16, tel. 0 33 812 55 73
24. Noclegownia dla bezdomnych
43-300 Bielsko-Biała ul. Krakowska 2a, tel. 033 498 74 17
25. Dom dla bezdomnych
43-300 Bielsko-Biała ul. Stefanki 7 033 498 74 09
26. Dom dla bezdomnych „Arka”
42-500 Będzin ul. Wilcza 1, tel. 032 363 43 17, 0606 558 058
27. Dom dla bezdomnych w Lubojence - peryferia miasta Częstochowy
ul. Prosta 99, gm. Mykanów, tel. 034 362 78 66, 0501 35 68 10
28. Dom Samotnej Matki im. Emilii Wojtyłowej
34 -100 Wadowice ul. Sadowa 1, tel. 033 8 23 57 17
29. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie
Wodzisław Śląski ul. Wałowa 30, tel. 032 455 60 32

ZAŁĄCZNIK 2

Organizacja działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozach w ramach procedury „Niebieska Karta.”

Postępowanie w przypadkach rozpoznania i zgłoszenia problemu przemocy w rodzinie.

Cele postępowania:

1. Dokonanie analizy i oceny zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Ułożenie wspólnie z zainteresowanymi osobami indywidualnego planu pomocy członkom rodziny.
3. Podjęcie działań zatrzymujących przemoc i zapewniających osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa zgodnie z kompetencjami pomocy społecznej.
4. Monitorowanie sytuacji rodziny.
5. Podjęcie współpracy z innymi specjalistami celem przeciwdziałania i ograniczenia problemu przemocy.

I. Powzięcie informacji – źródła:

1. Rozpoznanie problemu przemocy w trakcie wizyty środowiskowej przez pracownika socjalnego.
2. Wpływ notatki urzędowej w formie Niebieskiej Karty sporządzonej przez policję.
3. Osobiste zgłoszenie problemu przez ofiarę przemocy.
4. Wpływ wniosku z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Informacje od pedagoga szkolnego, służby zdrowia a także informacje pochodzące ze środowiska lokalnego.
6. Informacje z innych źródeł o rozpoznaniu sygnałów świadczących o ewentualnym występowaniu przemocy. (instytucji, organizacji)

II. Rozpoznanie zjawiska:

W nieprzekraczalnym terminie 7 dniu od dnia powzięcia informacji o występowaniu przemocy w rodzinie pracownik socjalny lub zespół (w skład którego wchodzi dzielnicowy, drugi pracownik socjalny lub członek Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przypadku nadużywania alkoholu przez sprawcę przemocy), spotyka się i przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy w:

- miejscu zamieszkania ofiar przemocy,
  - w swoim miejscu pracy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.
- a) Dokonuje oceny potrzeb materialnych (finansowych, mieszkaniowych) oraz pomocy socjalnej.
Przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiającą pełną diagnozę sytuacji rodziny lub osoby.

- b) Dokonuje oceny stopnia zagrożenia życia lub zdrowia osób krzywdzonych w rodzinie.
Wypełnia za zgodą osoby zainteresowanej formularz „Niebieska Karta pomocy społecznej” stanowiący załącznik do kwestionariusza wywiadu - umożliwiającą rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania.
- c) Dokonuje oceny sytuacji dzieci.
Dąży do uzyskania pełnego obrazu sytuacji dziecka w rodzinie, diagnozuje jego sytuację szkolną oraz zdrowotną.
- d) Przedstawia osobie poszkodowanej możliwości działań wraz z ewentualnymi korzyściami i konsekwencjami, pozostawiając klientowi swobodę wyboru.
- e) Nawiązuje współpracę z innymi instytucjami - przekazując Niebieską Kartę pomocy społecznej - policji celem wykorzystania oraz w przypadku nadużywania alkoholu przez sprawcę przemocy – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. Działania wobec osób doznających przemocy w rodzinie:

W zależności od indywidualnej sytuacji rodziny/osoby podejmowane są działania mające na celu przygotowanie wszechstronnego planu pomocy a w szczególności:

1. Ustalenie planu bezpieczeństwa w przypadku gdy osoba pokrzywdzona decyduje się pozostać ze sprawcą oraz jeśli ofiara decyduje się na opuszczenie domu. (obejmuje on: kogo krzywdzona może wezwać na pomoc, czy będzie miała dostęp do telefonu, jak może przygotować na taką sytuację dzieci, gdzie może schować najpotrzebniejsze rzeczy -pieniądze, dokumenty, czy ma dokąd pójść w razie konieczności)
2. W razie potrzeby bądź na życzenie zainteresowanych zwrócenie się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy, zgodnie z jej kompetencjami.
3. Kiedy życie lub/i zdrowie dziecka jest zagrożone, a zachowania rodziców bądź opiekunów noszą znamiona przestępstwa - umieszczenie dziecka w bezpiecznym miejscu i natychmiastowe powiadomienie policji i sądu rodzinnego.
4. Pomoc w razie potrzeby zapewnienia pomocy medycznej,
5. Wskazanie - w oparciu o istniejącą bazę - miejsc zajmujących się pomocą ofiarom w tym możliwości otrzymania schronienia w hostelach, ośrodkach, schroniskach.
6. Kierowanie do specjalistów zajmujących się pomaganiem ofiarom przemocy w rodzinie – punktów konsultacyjnych, ośrodków interwencji kryzysowej, poradni psychologicznych, punktów prawnych.
7. W przypadku gdy rodzina objęta jest nadzorem kuratora niezwłoczny kontakt i zaplanowanie wspólnych działań.
8. Nawiązanie kontaktu z pedagogiem szkolnym celem pomocy dziecku.
9. Udzielanie informacji o przysługujących świadczeniach i formach z zakresu pomocy społecznej.
10. Pomocy w załatwieniu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, praca socjalna, poradnictwo w porozumieniu ze specjalistami z zakresu danego problemu.
11. W przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadomienie organów ścigania.

12. Poszukiwanie możliwości uzyskania dla rodziny pomocy wsparcia od innych członków rodziny.
13. Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym.
14. Monitorowanie efektów podjętych działań.
15. Współpracy z innymi instytucjami i organizacjami pomocowymi w danej sprawie.

IV. Działania wobec sprawcy przemocy w rodzinie:

1. Przeprowadzenie rozmowy interwencyjno-ostrzegawczej na temat konsekwencji, jakie grożą za krzywdzenie najbliższych oraz działań, które zostaną wobec niego podjęte, jeśli nie zaprzestanie stosowania przemocy.
2. Przeprowadzenie rozmowy motywującej do podjęcia leczenia odwykowego, jeśli sprawca nadużywa alkoholu.
3. Skierowanie go do punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych, poradni leczenia uzależnień, grupy samopomocowej.
4. W przypadku nie dopełnienia przez rodzinę złożenia wniosku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie działania w zakresie uruchomienia procedury zobowiązania do leczenia.
5. Powiadomienie policji (dzielnicowego) i omówienie sytuacji rodziny.
6. W przypadku, gdy wobec rodziny lub sprawcy przemocy sąd orzekł nadzór kuratora, skontaktowanie się z kuratorem i zaplanowanie wspólnych działań.

V. Dokumentacja Niebieskiej Karty.

Kwestionariusz „Pomoc Społeczna – Niebieska Karta” ułatwia ocenę sytuacji rodziny w związku z przemocą i pomaga określić:

- kto jest krzywdzony w rodzinie,
- kto jest sprawcą przemocy w rodzinie,
- jakie formy przemocy są stosowane (wobec dorosłych i wobec dzieci),
- czy sprawca używa środków odurzających (alkohol, narkotyki, leki),
- zapis historii przemocy czyli jak długo trwa przemoc i czy są świadkowie,
- jeśli była interwencja policji to z jakim skutkiem,
- czy były podejmowane kroki prawne,
- czy rodzina korzystała już z czyjejś pomocy w związku z przemocą, z jakim skutkiem

Druga część kwestionariusza pozwala pracownikowi socjalnemu na :

- dokonanie własnej oceny sytuacji rodziny, zdiagnozowanie jej najpilniejszych potrzeb i zasobów,
- monitorowanie sytuacji, zachodzących zmian oraz umożliwia korektę planu pomocy.

VI. Inne działania

Każdorazowo w trakcie pierwszej wizyty środowiskowej pracownik socjalny przekazuje ofiarom przemocy w rodzinie pisemną informację o przysługujących jej prawach i możliwościach szukania pomocy. (wykorzystując Kartę B z policyjnej procedury Niebieskiej Karty lub korzysta z własnych ulotek i informatorów).

W przypadku wpłynięcia Niebieskiej Karty z policji, Ośrodek Pomocy Społecznej informuje o podjętych czynnościach w stosunku do osoby/rodziny powołując się na znak sprawy.

Monitorowanie indywidualnego przypadku polega na tym, iż pracownik socjalny podejmujący pomocne działania udziela wsparcia do momentu trwałej zmiany sytuacji rodzinnej.

Raz w miesiącu sprawdza co się dzieje z osobą poszkodowaną i jej rodziną: kontaktuje się telefonicznie, odwiedza lub zaprasza na rozmowę.

VII. Brak gotowości osoby doznającej przemocy do współpracy.

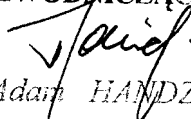
Działania podejmowane przez pracownika socjalnego muszą uwzględnić gotowość ofiar przemocy w rodzinie do ich podjęcia.

Jednak zmienność decyzji wynikająca ze specyfiki sytuacji psychologicznej ofiary przemocy domowej nie może być przyczyną zaprzestania działań pomocowych i zaniechania monitorowania sytuacji rodziny.

Praca socjalna w takich przypadkach prowadzona jest w ograniczonym zakresie na miarę możliwości ośrodka.

Indywidualne sprawy będą zakończone wówczas, gdy osoba zainteresowana wniesie oświadczenie o rezygnacji z dalszej współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Adam HANDZLIK